МИНИСТЕРСТВО ОБРАЗОВАНИЯ И НАУКИ РОССИЙСКОЙ ФЕДЕРАЦИИ
Федеральное государственное автономное учреждение
высшего профессионального образования
"Казанский (Приволжский) федеральный университет"
Отделение татарской филологии и межкультурной коммуникации

УТВЕРЖДАЮ
Проректор
по образовательной деятельности КФУ
Проф. Минзарипов Р.Г.
____
"___"_______________20___ г.

Программа дисциплины

Язык науки: особенности и функционирование Б3.ДВ.2

Направление подготовки: 032700.62 - Филология
Профиль подготовки: Преподавание филологических дисциплин (Татарский язык и литература)
Квалификация выпускника: бакалавр
Форма обучения: очное
Язык обучения: русский
Автор(ы):
Шамсутдинова Р.Р.
Рецензент(ы):
Юсупова А.Ш.

СОГЛАСОВАНО:
Заведующий(ая) кафедрой: Харисов Ф. Ф.
Протокол заседания кафедры No ___ от "____" ___________ 201__г
Учебно-методическая комиссия Института филологии и межкультурной коммуникации (отделение татарской филологии и межкультурной коммуникации):
Протокол заседания УМК No ____ от "____" ___________ 201__г

Регистрационный No

Казань
2014

ЭЛЕКТРОННЫЙ УНИВЕРСИТЕТ
ИНФОРМАЦИОННО-АНАЛИТИЧЕСКАЯ СИСТЕМА КФУ

Содержание

1. Цели освоения дисциплины
2. Место дисциплины в структуре основной образовательной программы
3. Компетенции обучающегося, формируемые в результате освоения дисциплины /модуля
4. Структура и содержание дисциплины/ модуля
5. Образовательные технологии, включая интерактивные формы обучения
6. Оценочные средства для текущего контроля успеваемости, промежуточной аттестации по итогам освоения дисциплины и учебно-методическое обеспечение самостоятельной работы студентов
7. Литература
8. Интернет-ресурсы
9. Материально-техническое обеспечение дисциплины/модуля согласно утвержденному учебному плану

ЭЛЕКТРОННЫЙ УНИВЕРСИТЕТ
ИНФОРМАЦИОННО-АНАЛИТИЧЕСКАЯ СИСТЕМА КФУ

Программу дисциплины разработал(а)(и) доцент, к.н. (доцент) Шамсутдинова Р.Р. кафедра татарского языка и методики преподавания отделение татарской филологии и межкультурной коммуникации им.Г.Тукая , Rasima.Shamsutdinova@kpfu.ru

1. Цели освоения дисциплины

1) сформировать у студентов целостное представление о языке науки, как о части литературного языка, об особенностях научного стиля, о месте специальной лексики и терминологии, об этапах исторического развития научного стиля, терминологии, вообще, и отдельных терминосистем, в частности, и о современном состоянии;

2) познакомить с общей теории терминологии как научной дисциплины, структурами терминологических систем различных областей знания.;

3) показать значение и место языка науки в процессе формирования национальной образовательной системы;

4) научить применять полученные знания для решения задач профессиональной деятельности.

2. Место дисциплины в структуре основной образовательной программы высшего профессионального образования

Данная учебная дисциплина включена в раздел " Б3.ДВ.2 Профессиональный" основной образовательной программы 032700.62 Филология и относится к дисциплинам по выбору. Осваивается на 2 курсе, 4 семестр.

- Федеральный государственный образовательный стандарт по направлению подготовки "Филология" (бакалавриат) предусматривает изучение дисциплины "Язык науки: особенности и функционирование" в составе профессионального цикла, его базовой части, модуля 1."Отечественная филология - татарский язык". Дисциплина занимает важное место в системе курсов, ориентированных на изучение основного языка в их историческом развитии, соотнесении с историей и культурой.

- Для освоения данной дисциплины необходимы знания, полученные обучающимися в средней общеобразовательной школе, в частности, они должны иметь общее представление о стилях языка, о терминах, как об особом пласте лексического богатства языка, о языковых взаимовлияниях, о заимствованной лексике. Большое значение приобретают и знания, полученные в процессе одновременного изучения с данной дисциплиной курсов введения в профильную подготовку.

- Курс "Язык науки: особенности и функционирование" с одной стороны, является основой для изучения стилевых особенностей национального языка, с другой стороны, термина, как основного составляющего этого языка, с третьей стороны, особенностей фиксации терминов в отраслевых словарях. В результате студенты не только получают необходимые сведения в области интерпретации и лингвистического анализа текстов и лексического материал, но и усваивают особенности перевода научных текстов и терминов с одного языка на другой, а также освоения заимствованной и интернациональной лексики.

- таким образом, в процессе изучения данного курса осуществляется формирование устойчивого интереса к выявлению специфики изучаемых явлений и процессов, установлению взаимодействия традиций и новаций, определению исконной и заимствованной лексики и национального своеобразия языка науки, укрепляется межъязыковая коммуникация.

3. Компетенции обучающегося, формируемые в результате освоения дисциплины /модуля

В результате освоения дисциплины формируются следующие компетенции:

Шифр компетенции	Расшифровка приобретаемой компетенции
ОК - 8 (общекультурные компетенции)	готов к решению лингводидактических проблем в новом аспекте - аспекте коммуникативно-ориентированного обучения
ОК -7 (общекультурные компетенции)	готов к взаимодействию с коллегами, к работе в коллективе
ПК - 2 (профессиональные компетенции)	владение базовыми навыками сбора и анализа языковых фактов с использованием традиционных методов и современных технологий
ПК- 1 (профессиональные компетенции)	способность демонстрировать знание основных положений и концепций в области истории и теории основного языка, теории коммуникации, лингвистического анализа и интерпретации текста, представление об истории, современном состоянии и перспективах развития филологии

В результате освоения дисциплины студент:

1. должен знать:

- основные этапы формирования и развития языка науки;

- особенности научного стиля, историю функционирования, экстралингвистические и социолингвистические факторы.

- особенности и степень влияния русских и интернациональных терминов на терминосистему национального языка.

2. должен уметь:

- провести системно-структурный анализ существующих терминоупотреблений с целью выявления терминологической системы и языковой структуры;

- пользоваться научной и справочной литературой, библиографическими источниками и современными поисковыми сетями;

- излагать устно и письменно свои выводы и наблюдения по теоретичеким вопросам терминологии, терминологической лексикографии; уметь провести терминологический анализ и обладать навыками отраслевого переводчика; создавать тексты разного тип (аннотация, рецензия на научные издания, учебники, на отраслевые терминологические словари, обзор научных источников, реферат, самостоятельный анализ научных текстов, терминологических словарей);

- применять полученные знания в научно-исследовательской, пракладной и других видах деятельности;

3. должен владеть:

- основными методами и приемами исследовательской и практической работы в области терминологии;

4. должен демонстрировать способность и готовность:

- к практичекому применению полученных знаний при решении профессиональныж задач;

- к устной и письменной коммуникации;

- к межъязыковой коммуникации.

ЭЛЕКТРОННЫЙ УНИВЕРСИТЕТ
ИНФОРМАЦИОННО-АНАЛИТИЧЕСКАЯ СИСТЕМА КФУ

4. Структура и содержание дисциплины/ модуля

Общая трудоемкость дисциплины составляет 2 зачетных(ые) единиц(ы) 72 часа(ов).

Форма промежуточного контроля дисциплины зачет в 4 семестре.

Суммарно по дисциплине можно получить 100 баллов, из них текущая работа оценивается в 50 баллов, итоговая форма контроля - в 50 баллов. Минимальное количество для допуска к зачету 28 баллов.

86 баллов и более - "отлично" (отл.);

71-85 баллов - "хорошо" (хор.);

55-70 баллов - "удовлетворительно" (удов.);

54 балла и менее - "неудовлетворительно" (неуд.).

4.1 Структура и содержание аудиторной работы по дисциплине/ модулю

Тематический план дисциплины/модуля

N	Раздел Дисциплины/ Модуля	Семестр	Неделя семестра	Виды и часы аудиторной работы, их трудоемкость (в часах)			Текущие формы контроля
				Лекции	Практические занятия	Лабораторные работы	
1.	Тема 1. Фонетика. Аның өйрәнү объекты, башка фәннәр арасындагы урыны. Фонетика фәненең методлары. Орфография, орфоэпия, графика. Фонетик закончалыклар.	4	1 нед	0	4	0	
2.	Тема 2. Лексикология, аның төп предметы һәм бурычлары, тармаклары. Сүзнең лексик мәгънәсе һәм аның типлары. Күп мәгънәле сүзләр. Антоним, омоним, синоним сүзләр.	4	2, 3 нед.	0	4	0	
3.	Тема 3. Кулланылыш мохите (сферасы) ягыннан татар әдәби теленең сүзлек составы. Гомумхалык теле лексикасы.	4	4,5 нед.	0	4	0	

ЭЛЕКТРОННЫЙ УНИВЕРСИТЕТ
ИНФОРМАЦИОННО-АНАЛИТИЧЕСКАЯ СИСТЕМА КФУ

N	Раздел Дисциплины/ Модуля	Семестр	Неделя семестра	Виды и часы аудиторной работы, их трудоемкость (в часах)			Текущие формы контроля
				Лекции	Практические занятия	Лабораторные работы	
4.	Тема 4. Морфология буенча гомуми мәгълүмат. Морфологиянең өйрәнү предметы һәм төп төшенчәләр. Сүзнең грамматик ягын өйрәнә торган фән буларак морфология.Тел белемендә сүзләрне төркемләү принциплары	4	6, 7 нед.	0	4	0	
5.	Тема 5. Фигыль. Фигыль сүз төркеменә гомуми характеристика. Фигыль категорияләренә гомуми характеристика: барлык-юклык, зат-сан, наклонение, заман, юнәлеш, дәрәҗә. Затланышлы фигыльләр һәм затланышсыз. Фигыльләрнең төзелеше. Ияртемнәр. Хәбәрлек сүзләр. Бәйләгечләр. Бәйлекләр. Бәйлек сүзләр. Теркәгеч. Модаль сүз төркемнәре. Кисәкчә. Ымлык. Модаль сүзләр.	4	8 нед.	0	6	0	
6.	Тема 6. Җөмлә кисәкләре. Җөмләнең логик-грамматик кисәкләргә бүленеше. Җөмлә кисәкләрен өйрәнүнең торышы. Җөмләнең баш, иярчен һәм модаль кисәкләргә бүленеше.	4		0	6	0	

ЭЛЕКТРОННЫЙ УНИВЕРСИТЕТ
ИНФОРМАЦИОННО-АНАЛИТИЧЕСКАЯ СИСТЕМА КФУ

N	Раздел Дисциплины/ Модуля	Семестр	Неделя семестра	Виды и часы аудиторной работы, их трудоемкость (в часах)			Текущие формы контроля
				Лекции	Практические занятия	Лабораторные работы	
7.	Тема 7. Җөмлә. Җөмләләрне төркемләү принциплары һәм җөмлә төрләре. Җөмләнең актуаль кисәкләргә бүленеше. Җөмләдә сүз тәртибе. Гади җөмлә синтаксисы. Кушма җөмлә синтаксисы.	4		0	6	0	
.	Тема . Итоговая форма контроля	4		0	0	0	зачет
	Итого			0	34	0	

4.2 Содержание дисциплины

Тема 1. Фонетика. Аның өйрәнү объекты, башка фәннәр арасындагы урыны. Фонетика фәненең методлары. Орфография, орфоэпия, графика. Фонетик закончалыклар.

практическое занятие (4 часа(ов)):

Фонетика. Аның өйрәнү объекты, башка фәннәр арасындагы урыны. Фонетика фәненең методлары. Орфография, орфоэпия, графика турында төшенчә бирү. Фонетик закончалыклар: ассимиляция, аккомодация, диссимиляция.

Тема 2. Лексикология, аның төп предметы һәм бурычлары, тармаклары. Сүзнең лексик мәгънәсе һәм аның типлары. Күп мәгънәле сүзләр. Антоним, омоним, синоним сүзләр.

практическое занятие (4 часа(ов)):

Фонетика турында төшенчә. Аваз һәм фонема турында аңлатма бирү. Авазларны өйрәнүнеә өч аспекты. Орфография, орфоэпия, графика. Сүзләрнең дөрес язылышы һәм әйтелеше. Фонетик закончалыклар. Сузыклар ассимиляциясе, тартыклар ассимиляциясе. Сузыкларның тартыкларга тәэсире, тартыкларның сузыкларга тәэсире. Диссимиляция күренеше.

Тема 3. Кулланылыш мохите (сферасы) ягыннан татар әдәби теленең сүзлек составы. Гомумхалык теле лексикасы.

практическое занятие (4 часа(ов)):

Лексикология, аның төп предметы һәм бурычлары, тармаклары. Сүзнең лексик мәгънәсе һәм аның типлары. Күп мәгънәле сүзләр. Антоним, омоним, синоним сүзләр.

Тема 4. Морфология буенча гомуми мәгълүмат. Морфологиянең өйрәнү предметы һәм төп төшенчәләр. Сүзнең грамматик ягын өйрәнә торган фән буларак морфология.Тел белемендә сүзләрне төркемләү принциплары

практическое занятие (4 часа(ов)):

Лексикология, аның төп предметы һәм бурычлары, тармаклары турында төшенчә бирү. Сүзнең лексик мәгънәсе һәм аның типлары. Бер мәгънәле һәм күп мәгънәле сүзләр. Антоним, аларның төрләре. Омонимнар, аларның төрләре. Синоним сүзләр.

Тема 5. Фигыль. Фигыль сүз төркеменә гомуми характеристика. Фигыль категорияләренә гомуми характеристика: барлык-юклык, зат-сан, наклонение, заман, юнәлеш, дәрәҗә. Затланышлы фигыльләр һәм затланышсыз. Фигыльләрнең төзелеше. Ияртемнәр. Хәбәрлек сүзләр. Бәйләгечләр. Бәйлекләр. Бәйлек сүзләр. Теркәгеч. Модаль сүз төркемнәре. Кисәкчә. Ымлык. Модаль сүзләр.

практическое занятие (6 часа(ов)):

Кулланылыш мохите (сферасы) ягыннан татар әдәби теленең сүзлек составы. Гомумхалык теле лексикасы. Диалекталь сүзләр. Һөнәри лексика.Кулланылыш ешлыгы ягыннан татар теленең сүзлек составы. Тарихи сүзләр һәм архаизмнар. Неологизмнар.

Тема 6. Җөмлә кисәкләре. Җөмләнең логик-грамматик кисәкләргә бүленеше. Җөмлә кисәкләрен өйрәнүнең торышы. Җөмләнең баш, иярчен һәм модаль кисәкләргә бүленеше.

практическое занятие (6 часа(ов)):

Кулланылыш мохите (сферасы) ягыннан татар әдәби теленең сүзлек составы. Гомумхалык теле лексикасы. Диалекталь сүзләр. Һөнәри лексика.Кулланылыш ешлыгы ягыннан татар теленең сүзлек составы. Тарихи сүзләр һәм архаизмнар турында төшенчә бирү. Телдә барлыкка килә торган яңа сүзләр - неологизмнар.

Тема 7. Җөмлә. Җөмләләрне төркемләү принциплары һәм җөмлә төрләре. Җөмләнең актуаль кисәкләргә бүленеше. Җөмләдә сүз тәртибе. Гади җөмлә синтаксисы. Кушма җөмлә синтаксисы.

практическое занятие (6 часа(ов)):

Сүзнең грамматик ягын өйрәнә торган фән буларак морфология.Тел белемендә сүзләрне төркемләү принциплары. Мөстәкыйль сүз төркемнәре. Исем. Исемнең гомуми лексик-семантик мәгънәсе, морфологик категорияләре һәм төп синтаксик билгеләре. Исемнең лексик-грамматик төркемчәләре: ялгызлык һәм уртаклык исемнәр, конкрет һәм абстракт мәгънәле исемнәр. Сан категориясе. Килеш категориясе. Тартым категориясе турында төшенчә. Исемнәрнең ясалыш ягыннан төрләре. Сыйфат. Сыйфатның лексик-грамматик төркемчәләре: асыл һәм нисби сыйфатлар. Сыйфат дәрәҗәләре. Сыйфатларның исемләшүе. Сыйфатларның төзелеше. Рәвеш. Рәвешнең гомумкатегориаль мәгънәсе, морфологик һәм синтаксик билгеләре. Рәвешнең лексик-грамматик төркемчәләре: билге һәм хәл рәвешләре. Төркемчә эчендә рәвешләрнең мәгънә буенча бүленеше. Рәвешләрнең төзелеше. Сан. Саннарның гомумиләшкән мәгънәсе, мофологик һәм синтаксик билгеләре. Саннарның лексик-грамматик төркемчәләре: төп, тәртип, бүлем, чама, җыю саннары. Һәр төркемчәнең грамматик билгесе һәм сүз байлыгы. Бу төркемчәләрнең исем, сыйфат, рәвеш белән мөнәсәбәте һәм шуңа бәйле рәвештә төрләнүе (яки төрләнмәве) һәм синтаксик фукнциясе. Саннарның ясалышка бәйле үзенчәлекләре. Саннарның исемләшүе. Алмашлык. Алмашлыкның гомумиләшкән лексик-грамматик мәгънәсе, морфологик һәм синтаксик билгеләре. Исем, сыйфат, рәвеш, сан алмашлыклары. Алмашлыкларның ясалышы ягыннан төрләре.

4.3 Структура и содержание самостоятельной работы дисциплины (модуля)

N	Раздел Дисциплины	Семестр	Неделя семестра	Виды самостоятельной работы студентов	Трудоемкость (в часах)	Формы контроля самостоятельной работы
1.	Тема 1. Фонетика. Аның өйрәнү объекты, башка фәннәр арасындагы урыны. Фонетика фәненең методлары. Орфография, орфоэпия, графика. Фонетик закончалыклар.	4	1 нед	подготовка к устному опросу	4	устный опрос

N	Раздел Дисциплины	Семестр	Неделя семестра	Виды самостоятельной работы студентов	Трудоемкость (в часах)	Формы контроля самостоятельной работы
2.	Тема 2. Лексикология, аның төп предметы һәм бурычлары, тармаклары. Сүзнең лексик мәгънәсе һәм аның типлары. Күп мәгънәле сүзләр. Антоним, омоним, синоним сүзләр.	4	2, 3 нед.	подготовка к устному опросу	4	устный опрос
3.	Тема 3. Кулланылыш мохите (сферасы) ягыннан татар әдәби теленең сүзлек составы. Гомумхалык теле лексикасы.	4	4,5 нед.	подготовка к устному опросу	6	устный опрос
4.	Тема 4. Морфология буенча гомуми мәгълүмат. Морфологиянең өйрәнү предметы һәм төп төшенчәләр. Сүзнең грамматик ягын өйрәнә торган фән буларак морфология.Тел белемендә сүзләрне төркемләү принциплары	4	6, 7 нед.	подготовка к устному опросу	6	устный опрос
5.	Тема 5. Фигыль. Фигыль сүз төркеменә гомуми характеристика. Фигыль категорияләренә гомуми характеристика: барлык-юклык, зат-сан, наклонение, заман, юнәлеш, дәрәҗә. Затланышлы фигыльләр һәм затланышсыз. Фигыльләрнең төзелеше. Ияртемнәр. Хәбәрлек сүзләр. Бәйләгечләр. Бәйлекләр. Бәйлек сүзләр. Теркәгеч. Модаль сүз төркемнәре. Кисәкчә. Ымлык. Модаль сүзләр.	4	8 нед.	подготовка к устному опросу	6	устный опрос

ЭЛЕКТРОННЫЙ УНИВЕРСИТЕТ
ИНФОРМАЦИОННО-АНАЛИТИЧЕСКАЯ СИСТЕМА КФУ

N	Раздел Дисциплины	Семестр	Неделя семестра	Виды самостоятельной работы студентов	Трудоемкость (в часах)	Формы контроля самостоятельной работы
6.	Тема 6. Җөмлә кисәкләре. Җөмләнең логик-грамматик кисәкләргә бүленеше. Җөмлә кисәкләрен өйрәнүнең торышы. Җөмләнең баш, иярчен һәм модаль кисәкләргә бүленеше.	4		подготовка к устному опросу	6	устный опрос
7.	Тема 7. Җөмлә. Җөмләләрне төркемләү принциплары һәм җөмлә төрләре. Җөмләнең актуаль кисәкләргә бүленеше. Җөмләдә сүз тәртибе. Гади җөмлә синтаксисы. Кушма җөмлә синтаксисы.	4		подготовка к письменной работе	6	письменная работа
	Итого				38	

5. Образовательные технологии, включая интерактивные формы обучения

При реализации учебной работы, с целью формирования и развития профессиональных навыков обучающихся, предусматривается проведение мастер-классов по составлению научных текстов, по выборке терминов из текстов, по составлению терминологических словарей, по образованию новых терминов, по анализу мотивационных основ научных терминов; разбор определенных языковых ситуации в научной области; деловые игры; компьютерное тестирования.

6. Оценочные средства для текущего контроля успеваемости, промежуточной аттестации по итогам освоения дисциплины и учебно-методическое обеспечение самостоятельной работы студентов

Тема 1. Фонетика. Аның өйрәнү объекты, башка фәннәр арасындагы урыны. Фонетика фәненең методлары. Орфография, орфоэпия, графика. Фонетик закончалыклар.

устный опрос , примерные вопросы:

Фонетика фәненең өйрәнү объекты, нинди фәннәр белән бәйләнештә өйрәнелергә тиеш. Сузык авазларны төркемләү принциплары. Тартык авазларны төркемләү принциплары. Орфоэпик нормалар.

Тема 2. Лексикология, аның төп предметы һәм бурычлары, тармаклары. Сүзнең лексик мәгънәсе һәм аның типлары. Күп мәгънәле сүзләр. Антоним, омоним, синоним сүзләр.

устный опрос , примерные вопросы:

Текстка тулы лексик анализ ясагыз. Дивардагы тупас ташлар арасындагы ярыкка кыстырылган нарат чырасы шартлатып атты да, ялкыны сүрелеп калды. Болай да караңгы хибесханә эче эңгер-меңгергә чумды. Хакыйкатьтереклек чишмәсе икән. Кинәт хәлсезләнеп калганын тойды, бер-беренә богау чылбыры белән тагылган куллары алдындагы тимер өстәлгә төште. Ул дөньясын онытты. Әллә каян бик тирәннән бер кара фикер калкып, кабат канын кайнатты. Үтә ямьсез уеннан тәмам кызышып, чәчләре үрә торганны сизде Батырша. (Ж.Рәхимов)

ЭЛЕКТРОННЫЙ УНИВЕРСИТЕТ ИНФОРМАЦИОННО-АНАЛИТИЧЕСКАЯ СИСТЕМА КФУ

Тема 3. Кулланылыш мохите (сферасы) ягыннан татар әдәби теленең сүзлек составы. Гомумхалык теле лексикасы.

устный опрос, примерные вопросы:

Тексттан архаизмнарны, алынма сүзләрне һәм диалектизмнарны табыгыз, аларны хәзерге татар әдәби телендәге сүзләр белән алыштырыгыз. Мәликә әби түзмәде, юл төенен почмактагы ярык капкачлы борынгы сандык өстенә куеп, рәсемгә якынлагты. Аның барлык игътибары шул чуар буяулы кәгазь янына беркетелгән тонык фотографиягә юнәлде. яхшылап карамас борын: - Нишләп шулчаклы сурәт асрыйлар? Җитмәсә, кыйбла мөешенә куйганнар үзләрен. Кыямәт көнне җан сорый башласалар, ничек котылырбыз? - дип, кәефе кырылган иде. Ләкин ярым алка төсле тезелеп рәсемгә төшкән дүрт хатын уртасында кулына чәчәк бәйләме тоткан Нәсимәне танығач, кинәт йомшарды һәм үзенең һәрбер хәрәкәте артыннан авызын ачкан килеш күзәтеп торучы Зәйтүнәгә ягымлы гына эндәште: - Алма апаң түгелме соң уртадагысы? (К.Нәҗми)

Тема 4. Морфология буенча гомуми мәгълүмат. Морфологиянең өйрәнү предметы һәм төп төшенчәләр. Сүзнең грамматик ягын өйрәнә торган фән буларак морфология.Тел белемендә сүзләрне төркемләү принциплары

устный опрос , примерные вопросы:

1. Грамматиканың бер тармагы буларак морфология 2.Мөстәкыйль сүз төркемнәре. 3. Исем. Грамматик категорияләре. 4. Изафә конструкция 5. Сыйфат сүз төркеме. Төркемнәре. 6. Сан сүз төркеме. Төркемчәләре. 7. Алмашлыклар, төрләре, төзелешләре. 8. Рәвешләр, төркемчәләре.

Тема 5. Фигыль. Фигыль сүз төркеменә гомуми характеристика. Фигыль категорияләренә гомуми характеристика: барлык-юклык, зат-сан, наклонение, заман, юнәлеш, дәрәҗә. Затланышлы фигыльләр һәм затланышсыз. Фигыльләрнең төзелеше. Ияртемнәр. Хәбәрлек сүзләр. Бәйләгечләр. Бәйлекләр. Бәйлек сүзләр. Теркәгеч. Модаль сүз төркемнәре. Кисәкчә. Ымлык. Модаль сүзләр.

устный опрос , примерные вопросы:

Г. Бәшировның "Туган ягым яшел бишек" әсәреннән өзек алыгыз (250 ләп сүз). Тексттан фигыльләрне табыгыз, төрәрен билгеләгез.

Тема 6. Җөмлә кисәкләре. Җөмләнең логик-грамматик кисәкләргә бүленеше. Җөмлә кисәкләрен өйрәнүнең торышы. Җөмләнең баш, иярчен һәм модаль кисәкләргә бүленеше.

устный опрос , примерные вопросы:

1. Җөмләгә билгеләмә бирегез. Аңлатыгыз. 2 Җөмләнең баш кисәкләре. 3.Ия, аның төрләре. 4. Хәбәр, аның төрләре. 5 Җөмләнең иярчен кисәкләре. 6 Җөмләнең модаль кисәкләре

Тема 7. Җөмлә. Җөмләләрне төркемләү принциплары һәм җөмлә төрләре. Җөмләнең актуаль кисәкләргә бүленеше. Җөмләдә сүз тәртибе. Гади җөмлә синтаксисы. Кушма җөмлә синтаксисы.

письменная работа , примерные вопросы:

Җөмләләрнең төрен билгеләгез. Уфа чорында Яруллиннар гаиләсе шагыйрь Мәҗит Гафури белән дә якыннан аралашып яшәгән. Казаннан Уфага Фәйзулла Туишев һәм Фәйзи Биккинин кебек оста гармунчылар еш килә, ачык сәхнәдәконөертлар бирә. Андый концертларда Зәһидулла Яруллин, пианино яки скрипкада уйнап, гармунчыларга булыша. Шундый концертларның берсендә сәхнәгә калын кара мыеклы берәү күтәрелә. Бераз аксабрак атлавыннан аның Мәҗит Гафури икәне беленә. "О-о, Казаннар килгән!" - дип, ул музыкантларны ихластан тәбрикли, өенә кунакка чакыра. Гафуриның хатыны Зөһрә ханым - җырга-моңга гашыйк кеше - аларны якты чырай, такта чәй белән дигәндәй каршы ала. Чәй белән әңгәмә арасында кунаклар "Тукай маршы"н һәм башка көйләрне яңгыраталар. (Р. Низамиев)

Тема . Итоговая форма контроля

Примерные вопросы к зачету:

Приложение 1.

ЭЛЕКТРОННЫЙ УНИВЕРСИТЕТ
ИНФОРМАЦИОННО-АНАЛИТИЧЕСКАЯ СИСТЕМА КФУ

Әүвәл әсәренде ул, аннан сискәнеп китте моңарчы аны камаган дөнья төрле төсләрдән исләрдән күпсанлы әйберләрдән хәрәкәтләрдән тора иде шулар кинәт юк булды колак берни ишетмәс хәлгә килеп, күз алдын тоташ пәрдә каплады. Әйтерсең лә язмыш аны тереклек яралмаган җан ияләре булмаган төссез, иссез һәм шомлы тынлык хакимлек кылган бер галәм утравына илтеп ыргытты. Ул үзенең дөньядагы барлыгын сынап сул учы белән маңгаен кысып карады маңгаеның кайнарлыгын да шул сибелгән бөрчек-бөрчек тир тамчыларын да сизмәде димәк аның сизү сиземләү тойгысы да юкка чыккан. Ул чеметеп карарга теләп колагына үрелергә омтылды кулы кымшанмады уч төбе киң маңгай тиресенә суырылып ябышкан иде.

Биремнәр.

1. Сингармонизм законын аңлатыгыз. Тексттан мисаллар китерегез.
2. Тексттан дүрт сүз алып, тулы фонетик анализ ясагыз.
3. Беренче җөмләдәге сүзләргә тулы лексик анализ ясагыз.
4. Соңгы җөмләгә тулы морфологик анализ ясагыз.
5. Икенче җөмләгә тулы синтаксик анализ ясагыз.
6. Тыныш билгеләрен куегыз. Куелышын аңлатыгыз.

7.1. Основная литература:

Татар терминологиясенең тарихи чыганаклары. - Казан: Татар. кит. нәшр., 2003. - 174 б.

2. Баранов А.Н. Введение в прикладную лингвистику: Учебное пособие. Изд. 2-е, исправленное. М.: Едиториал УРСС, 2005. - 360 с.

3. Суперанская А.В. Общая терминология: Терминологическая деятельность. Изд. 2-е, стереотипное. - М.: Едиториал УРСС, 2006. - 288 с.

4. Татар теленең терминологиясен камилләштерү проблемалары. - казан, 2006. -176 б.

5. Даниленко В.П. Руссая терминология. Опыт лингвистического анализа. - М.: 1977. -246 с.

6. Фасеев Ф.С. Татар телендә терминология. - Казан: Тат. кит. нәшр., Казан, 1969. - 200б.

7. Рамазанов Ш.А. Татар әдәби теленең гамәлдәге терминологиясен тәртипкә салу, яңа терминнар эшләп чыгару һәм терминологик сүзлекләр төзү эшендә төп принциплар һәм инструкция. - Казан, 1944. -16 б.

8. Реформатский А.А. Термин как член лексической системы языка. - М., 1968.

9. Исхакова Х.Ф. Структуры терминологических систем. Тюркские языки. - М.: Наука, 1987. - 125 с.

Курбатов Х. Татар теленең синтаксис һәм стилистика мәсьәләләре. - Казан: Таткнигоиздат, 1956.

7.2. Дополнительная литература:

. Ахметьянов Р.Г. Общая лексика духовной культуры народов Среднего Поволжья. - М., 1981. - 143 с.

2. Батыршина Г.Г. Каюм Насыйриның лексикографик эшчәнлеге. - Казан: КДАТ нәшр., 2007. - 171 б.

3. Валиуллина З.М. Философская терминология татарского языка. - Казань, 1967. - 126 с.

4. Одинокова Г.И. Юридическая терминология татарского языка: Автореф. дисс. ? канд. филол. наук. - Казань, 1995. - 21 с.

5. Сабирова Г.Г. Названия растений в татарском литературном языке. - Казань, 1996. -130 с.

6. Хайруллина А.Г. Формирование и развитие математических терминов в татарском языке: Автореф. дисс. ?канд. филол. наук. - Казань, 1996. - 22 с.

7. Шамсутдинова Р.Р. Медицинская терминология в татарском языке. - Казань: "Регентъ", 2001. - 188 с.

7.3. Интернет-ресурсы:

ЭЛЕКТРОННЫЙ УНИВЕРСИТЕТ
ИНФОРМАЦИОННО-АНАЛИТИЧЕСКАЯ СИСТЕМА КФУ

Казанский федеральный университет - http://www.kpfu.ru/main_page

Научная библиотека им. Н. И. Лобачевского Казанского федерального университета - http://www.kpfu.ru/portal/docs/F451166139/Library.jpg

Универсальная энциклопедия - http://www.wikipedia.ru

Электронная библиотечная система - http://www.knigafund.ru

Электронные словари - http://www.slovari.ru

8. Материально-техническое обеспечение дисциплины(модуля)

Освоение дисциплины "Язык науки: особенности и функционирование" предполагает использование следующего материально-технического обеспечения:

Ноутбук, принтер, интернет

Программа составлена в соответствии с требованиями ФГОС ВПО и учебным планом по направлению 032700.62 "Филология" и профилю подготовки Преподавание филологических дисциплин (Татарский язык и литература) .

ЭЛЕКТРОННЫЙ УНИВЕРСИТЕТ
ИНФОРМАЦИОННО-АНАЛИТИЧЕСКАЯ СИСТЕМА КФУ

Автор(ы):
Шамсутдинова Р.Р. ____________________
"__" _________ 201 __ г.

Рецензент(ы):
Юсупова А.Ш. ____________________
"__" _________ 201 __ г.

ЭЛЕКТРОННЫЙ УНИВЕРСИТЕТ
ИНФОРМАЦИОННО-АНАЛИТИЧЕСКАЯ СИСТЕМА КФУ